

Ár 2014, föstudaginn 10. janúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Unnur Erla Jónsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 93/2013**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 24. október 2013, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 24. október 2013. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 25. október 2013, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 22. nóvember 2013. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dagsettum 22. nóvember, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi, dagsettu 6. desember 2013.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 10. janúar 2014.

II.

Málsatvik.

Þann 27. desember 2006 var bílasamningur nr. X gefinn út. Varnaraðili var tilgreindur leigusali og sóknaraðili leigutaki. Hið leigða var A. Leigutími var frá 27. desember 2006 til 5. janúar 2013. Samningsfjárhæð var 1.945.582. Eftirfarandi kom fram í 4. gr. samningsins: „*Samningur þessi er gengistryggður og eru allar fjárhæðir bundnar erlendum/innlendum myntum í eftirfarandi hlutföllum og taka mið af þeim á hverjum tíma: JPY 50%, CHF 50%. Gengi/vísitala gjaldmiðla miðast við útborgunardag samnings. Leigugjald tekur breytingum á gengi og vöxtum skv. 7. gr. samnings þessa.*“

Þann 1. október 2010 barst sóknaraðila bréf frá varnaraðila. Í bréfinu kom fram að varnaraðili ynni að endurreikningi og uppgjöri við viðskiptavini vegna bílasamninga sem féllu undir dóma Hæstaréttar í svokölluðum gengistryggingarmálum og þá voru nánari upplýsingar um framkvæmd endurreikningsins í bréfinu.

Þann 25. október 2010 fékk sóknaraðili endurreikning á bílasamningi nr. X, í samræmi við dóma Hæstaréttar í málum nr. 153/2010 og 471/2010. Eftirstöðvar samnings fyrir endurreikning voru kr. 2.088.294. Eftirstöðvar samnings eftir endurreikning voru kr. 943.849. Inneign á veltureikningi var kr. 23.811. Staða samnings miðað við að inneign yrði ráðstafað inn á eftirstöðvar var kr. 920.038.

Þann 23. febrúar 2011 barst sóknaraðila riftun eignaleigusamnings, með þriggja daga vörslusviptingarfesti. Samkvæmt riftuninni voru ógreiddar kr. 114.252. Þess var krafist að bifreiðinni yrði skilað þegar í stað til varnaraðila en að öðrum kosti mætti sóknaraðili búast við vörslusviptingu á hans kostnað.

Þann 6. maí 2011 sendi sóknaraðili varnaraðila bréf vegna samnings nr. X. Í bréfinu mótmælti sóknaraðili endurreikningi samningsins. Í fyrsta lagi að varnaraðili hefði heimild til innheimtu á vöxtum fyrir liðinn tíma. Einnig þeirri aðferðarfræði varnaraðila að vaxtareikna endurreiknaða vexti frá upphaflegum gjalddaga þó meint krafa hefði ekki stofnast fyrr en niðurstaða endurreiknings lá fyrir. Þá bæri varnaraðila að útbúa nýjan samning, þar sem hann hefði verið dæmdur andstæður lögum. Lýsti sóknaraðili því yfir að þar til varnaraðili sinnti ítrekuðum beiðnum sóknaraðila um leiðréttingu á skuldastöðu samningsins væri sóknaraðila ómögulegt að áætla hvort og þá hverjar meintar eftirstöðvar skuldarinnar væru og þar með hver hin meinta gjaldfallna krafa væri. Væri lánþega því gert ómögulegt að greiða meintar kröfur fyrr en framangreindum kröfum um leiðréttingu hefði að öllu leyti verið mætt.

Þann 24. nóvember 2011 vörslusvipti varnaraðili bifreið sóknaraðila samkvæmt bílasamningi nr. X.

Þann 29. desember 2011 sendi sóknaraðili Fjármálaeftirlitinu bréf með vísan til eftirlitsskyldu þess og óskaði eftir rökstuddu svari við því hvort eftirlitið teldi varnaraðila fara að lögum við endurreikning á láni hans og hvort varnaraðili hefði staðið rétt að riftun kaupsamnings.

Þann 26. janúar 2012 sendi Fjármálaeftirlitið sóknaraðila bréf þar sem fram kom að Fjármálaeftirlitið vildi koma því á framfæri að engar heimildir væru í lögum til að kæra meint brot á lögum til stofnunarinnar. Á hinn boginn væru allar ábendingar sem bærust stofnuninni metnar og skoðað hvort tilefni væri til nánari athugunar.

Þann 31. janúar 2012 sendi sóknaraðili umboðsmanni skuldara bréf þar sem hann gerði kröfu um að umboðsmaður hlutaðist til um að sóknaraðili fengi afsal af bíl sínum afhent strax. Jafnframt gerði sóknaraðili þá kröfu að ef um inneign væri að ræða að hún yrði þegar greidd til hans en hann hafnaði öllum frekari fjárkröfum af hálfu varnaraðila.

Þann 28. febrúar 2012 sendi sóknaraðili varnaraðila bréf þar sem fram kom að hann hefði ekki mótttekið endurreikning á samningi nr. X í samræmi við ákvæði til bráðabirgða X og XI í lögum nr. 151/2010. Þess var krafist að varnaraðili endurreiknaði lánið þegar í stað með hliðsjón af dómi Hæstaréttar í máli nr. 600/2011 og lög nr. 151/2010.

Þann 13. mars 2012 barst sóknaraðila bréf frá umboðsmanni skuldara. Í bréfinu var fjallað um skýrslu Raunvísindastofnunar Háskólans, en þangað hefði umboðsmaður skuldara leitað til að fá hlutlaust og faglegt mat á endurreikningum. Einnig kom fram að eftir skoðun starfsmanns embættis umboðsmanns skuldara væri talið að uppgjör í máli sóknaraðila, þ.m.t. endurreikningur, hafi verið með þeim hætti sem tíðkast hefði.

Þann 18. mars 2012 sendi sóknaraðili varnaraðila bréf þar sem skorað var á varnaraðila að afhenda sóknaraðila bifreiðina án tafar og það sem í henni hafi verið.

Þann 19. mars 2012 skaut sóknaraðili máli til úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki en dró kvörtun sína til baka eftir að samkomulag tókst með aðilum sem leiddi m.a. til þess að sóknaraðili fékk afhenta umþrætta bifreið A. Að sögn sóknaraðila fólst samkomulagið í því að honum var afhent bifreiðin gegn því að hann greiddi kr. 100.000 inn á eftirstöðvar, kr. 10.000 mánaðarlega og lokauppgjör færi fram þegar niðurstaða samstarfsnefndar sem ynni samkvæmt undanþágu Samkeppniseftirlitsins nr. 4/2012 lægi fyrir.

Þann 14. október 2013 krafðist sóknaraðili þess að varnaraðili gengi nú þegar frá uppgjöri og afsali í samræmi við dómafordæmi Hæstaréttar. Þeirri kröfu hafnaði varnaraðili.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 24. október 2013.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess 1) að viðurkennt verði að endurreikningur varnaraðila frá 25. október 2010 sé ógildur og ekki í samræmi við lög, 2) að riftun bílasamnings frá 23. febrúar 2011 á grundvelli útreikninganna frá 25. október 2010 sé ógild og brot á samningnum, 3) að vörslusvipting í skjóli nætur 24. nóvember 2011 verði úrskurðuð ólögleg og bílnum skilað án frekari tafa, 4) að viðurkennt verði að varnaraðila beri að endurreikna lán sóknaraðila í samræmi við lög nr. 151/2010, 5) að varnaraðili beri allan kostnað sem orðið hafi eða kunni að verða vegna tafa á endurreikningum, þar með talið vexti sem kunna að hafa fallið á höfuðstólinn á tímabilinu, 6) að viðurkennt verði að sóknaraðili eigi rétt á bótum vegna vörslusviptingar sem nemi daggjaldi bílaleigubíls kr. 4.000 fyrir hvern sólarhring, 7) að varnaraðili beri allan kostnað sem á bílinn falli á meðan hann sé í vörslu þeirra s.s. tryggingar, bifreiðagjöld og annað sem til kunni að falla og haldi sóknaraðila skaðlausum vegna þessara vanefnda, 8) að varnaraðila beri að endurreikna lánið í samræmi við dóm Hæstaréttar í máli nr. 464/2012 og 9) mótmælir því að dómur Hæstaréttar í máli nr. 50/2013 hafi nokkuð gildi í þessu máli og óskar eftir því að hann og samskiptamáti varnaraðila eftir samkomulagið verði tekinn með í umfjölluninni.

Til stuðnings kröfu 1) vísar sóknaraðili til þess að það að byggja kröfu á útreikningum sem gerðir hafi verið fyrir gildistöku laga nr. 151/2010 með vísan til dóma Hæstaréttar sé marklaust og hafi ekkert lagalegt gildi hvað varði uppgjör á umþrættum samningi. Þessir útreikningar hafi verið gerðir 25 dögum eftir að varnaraðili hafi tilkynnt sóknaraðila bréflega að öllum innheimtum hafi verið frestað fram yfir gildistöku laga nr. 151/2010 og að þá yrðu sóknaraðila birtir útreikningar. Útreikningar á grundvelli laga nr. 151/2010 hafi enn ekki verið birtir.

Til stuðnings kröfu 2) vísar sóknaraðili til þess að þar sem frestur til að birta endurreikninga samkvæmt lögum nr. 151/2010 hafi ekki verið runninn út og varnaraðili hafi ekki birt neina útreikninga samkvæmt þeim lögum sé riftun samningsins ólögleg og marklaus þar sem ekki hafi verið um vanskil eða aðrar vanefndir á samningnum að ræða.

Sóknaraðili vísar til stuðnings kröfu 3) til framangreindra raka í liðum 1) og 2). Þá sé áréttað að þar sem ekki hafi verið um vanefndir eða vanskil að ræða flokkist aðgerðir Vörslusviptingar undir þjófnað. Vörslusvipting sé ekki heimil án dómsúrskurðar.

Til stuðnings kröfu 4) vísar sóknaraðili til þess að útreikningur varnaraðila frá 25. október 2010 sé ekki byggður á lögum nr. 151/2010 og sé ekki í samræmi við löginn þrátt fyrir að varnaraðili haldi því fram. Þó svo útreikningurinn væri algjörlega samhljóða því sem hefði orðið eftir gildistöku laganna hefði það ekkert gildi. Að byggja útreikninga og kröfugerð á væntanlegum lögum þvert á það sem tilkynnt hafi verið í bréfi 1. sama mánaðar sé brot á lögum og standist ekki viðmið um góða viðskiptahætti.

Sóknaraðili bendir á til stuðnings kröfu 5) að varnaraðili hafi haldið því fram að lög nr. 151/2010 gildi ekki um bílasamninga. Sóknaraðili mótmælir því harðlega og bendir á lokasetningu X ákvæðis: „Ákvæði þetta tekur jafnframt til lánsamninga og eignaleigusamninga sem einstaklingar hafa gert við fjármálafyrirtæki, sbr. lög nr. 161/2002, vegna kaupa á bifreið til einkanota.“ Það hafi því verið skýr vilji löggjafans að löginn í heild ættu líka við um bílalan.

Til stuðnings krafna 6) og 7) vísar sóknaraðili til þess að þar sem ekki hafi verið staðið við rétt hans til afnota af bifreiðinni geri hann kröfu um að fá bætur vegna þess.

Vísar sóknaraðili til þess til stuðnings kröfu 8) að varnaraðila beri að endurreikna lánið í samræmi við dóm Hæstaréttar í máli nr. 464/2012.

Þá bendir sóknaraðili á til stuðnings kröfu 9) að varnaraðili virði ekki samkomulag og beiti geðþóttaákvörðunum við afgreiðslu mála, augljóslega í þeim tilgangi að tefja mál og til að koma í veg fyrir að úrskurðað sé í þeim.

Sóknaraðili vísar því á bug að kröfum hans hafi ekki verið beint að varnaraðila. Árangurslausar tilraunir hafi verið gerðar til að fá varnaraðila til að standa við bréf sitt frá 1. október 2010, t.d. í bréfi frá 6. maí 2011. Áður en kvörtun frá 19. mars 2012, mál nr. 45, hafi verið lögð fram hafi hún verið afhent varnaraðila á fundi með B. Kvörtunin hafi síðan verið dregin til baka að ósk varnaraðila, með samkomulagi um að sóknaraðili greiddi kr. 100.000 vegna hugsanlegrar skuldar við varnaraðila og að lokauppgjör biði þar til niðurstaða samstarfsnefndar sem vinni samkvæmt undanþágu Samkeppniseftirlitsins nr. 4/2012 lægi fyrir. Þetta hafi verið staðfest öðru sinni í tölvupósti frá B 2. júlí 2012.

Sóknaraðili bendir á að bréf varnaraðila frá 1. október 2010 og tölvupóstur vegna samkomulags um uppgjör séu bindandi fyrir varnaraðila. Vísar sóknaraðili máli sínu til stuðnings til dóms Hæstaréttar í máli nr. 303/2012.

Sóknaraðili vísar til þess að eftir dóm Hæstaréttar í máli nr. 50/2013 hafi varnaraðili birt fréttatilkynningu, dags. 3. júní 2013, um túlkun fyrirtækisins á dómnum. Í fréttatilkynningu varnaraðila, dags. 2. september 2013, hafi komið fram hvernig félagið myndi haga síðari endurreikningum sínum. Útreikningsaðferðin sem virtist grundvallast fyrst og fremst á dómi Hæstaréttar í máli nr. 50/2013 hafi ekki farið saman við þá reikniáðferð sem leiða hafi mátt af Borgarbyggðardómnum. Í tvígang hafi héraðsdómur svo ekki fallist á málsástæður varnaraðila um að beita annarri útreikningsaðferð. Með vísan til þessara dóma héraðsdóms, í málum nr. E-2302/2012 og E-4602/2011 og samkomulags um uppgjör beri varnaraðila að beita þeirri endurreikningsaðferð sem fram komi í Borgarbyggðarmálinu.

Sóknaraðili telur að varnaraðili sé eina fjármálafyrirtækið sem ekki fari eftir þeim úrskurði í uppgjöri sínu en með vísan til samkomulags aðila telur sóknaraðili að varnaraðila beri að fara eftir sömu reglum og aðrir við uppgjör láns hans.

Kveðst sóknaraðili ekki geta verið í vanskilum á meðan varnaraðili hafi ekki birt honum endurreikning vegna samningsins og því séu allar riftanir varnaraðila á samningnum marklausar.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfum sóknaraðila verði vísað frá en til vara að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Til stuðnings aðalkröfu sinni vísar varnaraðili til 5., 6. og 7. gr. samþykktta fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Varnaraðili bendir á að það sé skýrt skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar að fjármálafyrirtæki hafi áður hafnað kröfu viðskiptamanns eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því að viðskiptamaður lagði málið fyrir fjármálafyrirtæki, sbr. 5. gr. samþykktta nefndarinnar. Sóknaraðili geri ekki grein fyrir því í kvörtun sinni hvers eðlis kröfur hans hafi verið gagnvart varnaraðila, hvenær meintum kröfum hafi verið beint að varnaraðila eða hvenær varnaraðili hafi hafnað þeim. Í stað þess listi sóknaraðili upp fjölmargar kröfur sem ýmist hafi aldrei komið inn á borð varnaraðila eða hafi verið leyst úr fyrir löngu. Þegar af þessum ástæðum beri að vísa kröfum sóknaraðila frá nefndinni með vísan til 5. og 6. gr., sbr. 7. gr. samþykktta fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Bendir varnaraðili á að kröfugerð sóknaraðila sé afar óljós og kvörtunin í heild sinni illa upplýst og beri af þeim sökum að vísa málinu frá nefndinni með vísan til e-liðar 6. gr. samþykktta nefndarinnar. Krafa sóknaraðila sé sett fram í níu töluliðum (í raun 10 þar sem töluliður 5 komi tvisvar sinnum fyrir) og verður fjallað stuttlega um hvern og einn þeirra.

Varnaraðili telur kröfu 1) afar óljósa, illa ígrundaða og í raun óskiljanlega. Beri af þeim sökum að vísa henni frá nefndinni. Varnaraðili byggir á að í bréfi varnaraðila til sóknaraðila, dags. 1. október 2010, sé hvergi að finna yfirlýsingu um að öllum innheimtum verði frestað fram yfir gildistöku laga nr. 151/2010 og enn síður sé þar að finna yfirlýsingu um að allir endurreikningar sem gerðir hafi verið fyrir gildistöku laganna séu ógildir. Í umræddu bréfi hafi eingöngu verið að finna fyrirvara um endanlega útfærslu endurreikninganna þar til lagafrumvarp þess efnis liggja fyrir.

Bendir varnaraðili á að mikill þrýstingur hafi verið á fjármálafyrirtækin á þessum tíma að klára endurreikninga gengistryggðra samninga þrátt fyrir að ákveðið óvissuástand hafi ríkt um útfærslur útreikninga. Endurreikningarnir hafi því verið framkvæmdir í samræmi við niðurstöður dóma Hæstaréttar í málum nr. 153/2010 og 471/2010 sem lög nr. 151/2010 hafi svo verið byggð á. Í tilkynningu frá umboðsmanni skuldara sem birst hafi á heimasíðu embættisins þann 15. mars 2011 hafi komið fram að það væri álit umboðsmanns að aðferðarfræði fjármálafyrirtækjanna við endurreikning gengistryggðra samninga væri í samræmi við gildandi lög.

Varnaraðili vísar til þess að þó svo nýr endurreikningur hafi verið gefinn út eftir gildistöku umræddra laga hafi það ekki breytt neinu um niðurstöðu hans. Þetta komi m.a. fram í svarbréfi umboðsmanns skuldara til sóknaraðila, dags. 13. mars 2012. Þegar ljóst hafi verið að endurreikningar fjármálafyrirtækjanna, sem sendir hafi verið til viðskiptavina fyrir gildistöku laga nr. 151/2010, uppfylltu skilyrði laganna hafi ekki þótt ástæða til að senda nýja útreikninga með sömu niðurstöðum til þeirra

viðskiptavina. Slíkt hefði enda tafið áframhaldandi vinnu fjármálafyrirtækjanna við útreikningana.

Varnaraðili kveðst ekki þurfa að fara mörgum orðum um kröfu 2), enda sé umrædd riftun löngu fallin úr gildi. Gefnir hafi verið út greiðsluseðlar frá endurreikningi samningsins og sóknaraðili sé með bifreiðina í sínum vörslum. Beri þegar af þeim ástæðum að vísa kröfu sóknaraðila frá nefndinni.

Telur varnaraðili að enn síður þurfi að fjölyrða um kröfu 3), enda hafi sóknaraðili haft bifreiðina í sínum vörslum frá því í byrjun árs 2012 og beri þegar af þeirri ástæðu að vísa kröfu sóknaraðila frá nefndinni. Varnaraðili bendir þó á að vörslusvipting eigin bifreiðar geti ekki talist þjófnaður. Í 22. gr. samnings aðila komi skýrt fram að skili leigutaki ekki bifreiðinni þrátt fyrir áskorun þar um við riftun samningsins viðurkenni hann með undirskrift sinni á samninginn rétt eiganda til þess að taka til sín bifreiðina á hvaða tíma sem sé og hvar sem til hennar náist, án aðfarargerðar. Sóknaraðili staðfesti umrædda grein með undirritun sinni á samninginn. Jafnframt staðfesti hann að hafa kynnt sér alla skilmála samningsins og hafi ekkert við þá að athuga en þetta komi fram skýrum feitletruðum stöfum fyrir ofan undirskrift sóknaraðila á samninginn. Með lögum nr. 78/2012 um breytingu á innheimtulögum nr. 95/2008, sem tóku gildi þann 5. júlí 2012, hafi hins vegar verið tekið fyrir samningsbundinn rétt gerðarbeiðanda til að taka til sín eign sína án aðfarargerðar en þegar umrædd lög tóku gildi hafi sóknaraðili þegar fengið bifreiðina í sínar vörslur. Þá bendir varnaraðili á að það falli ekki undir málefni nefndarinnar að úrskurða um meintan þjófnað á bifreiðum. Falli slíkar ásakanir undir verksvið lögreglu og beri því að vísa kröfum sóknaraðila frá nefndinni, skv. a-lið 6. gr., sbr. 7. gr. samþykktu nefndarinnar.

Til stuðnings kröfu 4) vísar varnaraðili fyrst og fremst til umfjöllunar um kröfu 1) og ítrekar að samningur aðila hafi verið endurreiknaður í samræmi við lög nr. 151/2010 og dóma Hæstaréttar í málum nr. 153/2010 og 471/2010. Sé krafa sóknaraðila því með ólíkindum í ljósi þessa og beri því að vísa henni frá nefndinni.

Varnaraðili vísar einnig til umfjöllunar um kröfu 1) varðandi kröfu 5) og bendir á að endurreikningur hafi legið fyrir frá 25. október 2010 vegna samnings aðila. Því hafi ekki orðið neinar tafir á endurreikningi samningsins og beri því að vísa kröfum sóknaraðila frá nefndinni.

Bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi kosið að hætta að greiða leigugreiðslur samkvæmt samningnum. Í vanskilum séu leigugreiðslur frá því í apríl 2011. Sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á neina útreikninga um með hvaða öðrum hætti hefði átt að endurreikna samninginn eða hverjar leigugreiðslur samkvæmt samningnum ættu að vera. Þá sé þessi liður kröfugerðarinnar ekki rökstuddur frekar af hálfu sóknaraðila og beri því að vísa málinu frá nefndinni.

Til stuðnings kröfu 6) vísar varnaraðili fyrst og fremst til umfjöllunar um kröfu 3) og ítrekar að bifreiðin hafi verið í vörslum sóknaraðila frá byrjun árs 2012. Varnaraðili hafi haft samningsbundinn rétt til að taka til sín bifreið sína í kjölfar vanskila sóknaraðila á leigugreiðslum samkvæmt samningnum. Þá hafi sóknaraðili aldrei lagt fram slíka bótakröfu fyrir varnaraðila og ekki sýnt fram á það með neinum

hætti að hann hafi orðið fyrir tjóni vegna þessa. Þá falli umrædd krafa vart undir málefni nefndarinnar. Beri þegar af þeim ástæðum að vísa málinu frá nefndinni.

Varnaraðili vísar til umfjöllunar um kröfur 3) og 6) til stuðnings kröfu 7) og ítrekar að bifreiðin hafi verið í vörslum sóknaraðila frá byrjun árs 2012. Beri sóknaraðila því að standa straum af slíkum gjöldum og kostnaði í samræmi við ákvæði samningsins. Beri af þessum ástæðum að vísa kröfu sóknaraðila frá nefndinni.

Varnaraðili telur kröfu 8) lýsa því einna best hversu óljós og illa upplýst kröfugerð sóknaraðila sé í heild sinni. Sóknaraðili geri ýmist kröfu um að samningur hans við varnaraðila verði endurreiknaður í samræmi við ákvæði laga nr. 151/2010 eða á grundvelli frávika frá meginreglum kröfuréttar með vísan til dóms Hæstaréttar í máli nr. 464/2012.

Varnaraðili bendir á að dómur Hæstaréttar í máli nr. 464/2012, sem varði annað fjármálafyrirtæki en varnaraðila, fjalli um undantekningartilvik frá meginreglum í lögskiptum aðila. Í niðurstöðu dómsins hafi verið rakin sú meginregla kröfuréttar að kröfuhafi sem fengið hafi minna greitt en hann ætti rétt til í lögskiptum aðila, ætti viðbótarkröfu á hendur skuldara um það sem vangreitt væri. Undantekning frá þeirri reglu væri að fullnaðarkvittun kröfuhafa gæti að vissum skilyrðum uppfylltum valdið því að hann glataði frekari kröfu. Varnaraðili telur að þau skilyrði sem sett hafi verið fram í umræddum dómi eigi ekki við um samning aðila þessa máls enda hafi sóknaraðili ekki sýnt fram á það með neinum hætti. Sé krafa sóknaraðila því verulega vanreifðu að þessu leyti og beri þegar af þessum ástæðum að vísa málinu frá nefndinni.

Varnaraðili telur kröfu 9) með ólíkindum og að engu hafandi. Dómur Hæstaréttar í máli nr. 50/2013 hafi veitt ákveðnar leiðbeiningar um tiltekin atriði er varði gildi fullnaðarkvittana og hafi varnaraðili hafið í kjölfar dómsins undirbúning að endurreikningi sambærilegra samninga og þar hafi verið fjallað um. Samkvæmt niðurstöðu dómsins beri að virða lögskipti aðila sem eina heild. Með vísan til þess hafi ekki verið talin ástæða til að leiðrétta á ný samninga sem hafi verið með eftirstöðvar við fyrri endurreikning, þ.e. samninga sem reiknast hafi í inneign á veltureikningi en ofgreiðsla í þeim tilvikum hafi þegar verið leiðrétt. Samningur sóknaraðila falli undir slíkt tilvik og því hafi ekki verið þörf á að endurreikna samninginn á ný. Varnaraðili hafi gert sóknaraðila grein fyrir þessari niðurstöðu eins og sjá megi í tölvupóstsamskiptum. Þessi niðurstaða henti sóknaraðila ekki og geri hann því umþrætta kröfu um að dómurinn hafi ekki þýðingu í hans máli. Það sé ljóst að fyrrgreindur dómur staðfesti það að sóknaraðili eigi ekki rétt á frekari leiðréttingu á greiðslum samkvæmt samningnum og hafi dómurinn einungis þýðingu fyrir mál sóknaraðila að því leyti.

Varnaraðili bendir á að með vísan til fyrirliggjandi dómafordæma miðist nýir endurreikningar varnaraðila við þá bilasamninga þar sem festa sé komin á framkvæmd samningsins, hann óbreyttur frá upphafi og greiðslur verið í skilum. Megi í þessu sambandi ennfremur benda á nýfallinn dóm Hæstaréttar í máli nr. 337/2013 en í því máli hafi Hæstiréttur talið að ekki hefði myndast slík festa við framkvæmd lánsamnings að unnt væri að víkja frá þeirri meginreglu kröfuréttar um að kröfuhafi hefði átt rétt á viðbótargreiðslu úr hendi skuldara vegna vangoldinna vaxta.

Varnaraðili bendir á að í tilfalli sóknaraðila hafi leigugreiðslur ítrekað verið í vanskilum auk þess sem samþykktar hafi verið skuldbreytingar á samningnum. Sé því

ljóst að ekki hafi verið festa á framkvæmd samningsins. Renni dómur Hæstaréttar í máli nr. 337/2013 frekari stoðum undir þá niðurstöðu að kröfur sóknaraðila uppfylli ekki þau skilyrði sem þurfi að vera fyrir hendi svo unnt sé að víkja frá þeirri meginreglu kröfuréttar um að kröfuhafi sem hafi fengið minna greitt en hann hefði átt rétt til ætti kröfu á hendur skuldara um það sem vangreitt hafi verið.

Þá byggir varnaraðili á því að það sé ekki í verkahring nefndarinnar að fjalla um dóma Hæstaréttar eða samskiptamáta fjármálafyrirtækja og sé því ljóst að vísa beri kröfum sóknaraðila frá nefndinni, sbr. b. lið 6. gr., sbr. 7. gr. samþykktá nefndarinnar.

Af öllu framangreindu telur varnaraðili ljóst að kröfur sóknaraðila séu afar óljósar og illa upplýstar og beri af þeim sökum að vísa máli sóknaraðila í heild sinni frá nefndinni með vísan til e-liðar 6. gr., sbr. 7. gr. samþykktá nefndarinnar. Sé enn fremur ítrekað að ofangreindum kröfum hafi í engum tilvikum verið beint að varnaraðila en það sé eitt af grundvallarskilyrðum fyrir meðferð nefndarinnar, sbr. 5. gr. samþykktá nefndarinnar. Beri því að vísa málinu frá nefndinni.

Verði af einhverjum ástæðum ekki fallist á aðalkröfu varnaraðila um frávísun málsins krefst varnaraðili þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað með vísan til eftirfarandi ástæðna.

Varnaraðili telur engan grundvöll fyrir kröfum sóknaraðila. Varnaraðili vísar fyrst og fremst til fyrri umfjöllunar um kröfugerð sóknaraðila en ítrekar eftirfarandi atriði.

Varnaraðili vísar til þess að endurreikningur frá 25. október 2010 sé í samræmi við ákvæði laga nr. 151/2010 og hafi það m.a. verið staðfest af umboðsmanni skuldara sem hafi eftirlit með framkvæmd endurreikninga í samræmi við löggin. Beri því að hafna kröfu sóknaraðila um ógildingu endurreikningsins.

Varnaraðili bendir á að riftun sú sem sóknaraðili vísi til í kröfu 2) sé löngu fallin úr gildi og falli krafa sóknaraðila um ógildingu hennar því um sig sjálfa. Í kjölfar samkomulags milli aðila hafi sóknaraðili greitt inn á vanskil sín og hafi fengið bifreiðina í sínar vörslur á ný. Sé því alveg ljóst að fallið hafi verið frá umræddri riftun og hafi krafa sóknaraðila því enga þýðingu. Það skuli þó tekið fram að í 21. gr. samnings aðila sé ákvæði um riftunarheimildir. Þar komi skýrt fram að ef leigutaki inni ekki af hendi tilskildar greiðslur samkvæmt samningnum þá sé varnaraðila heimilt að rifta samningnum. Þar sem sóknaraðili hafi ekki greitt tilskildar leigugreiðslur af samningnum hafi varnaraðila verið heimilt að rifta samningnum. Sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á annað, hvorki með útreikningum né öðrum aðferðum. Beri því að hafna kröfu sóknaraðila um að umrædd riftun hafi brotið gegn samningnum.

Vísar varnaraðili til þess að ómögulegt sé að verða við kröfu sóknaraðila um að vörslusvipting verði úrskurðuð ólögleg og bifreiðinni skilað til sóknaraðila án tafar enda sé bifreiðin þegar í vörslum sóknaraðila en hann hafi fengið hana afhenta á ný í byrjun árs 2012. Þetta komi skýrt fram í gögnum málsins og því ljóst að tæp tvö ár séu frá því að varnaraðili hafi í raun orðið við kröfu um afhendingu bifreiðarinnar. Beri af þessum sökum að hafna kröfu sóknaraðila.

Varnaraðili bendir á að endurreikningur á samningi aðila hafi legið fyrir frá 25. október 2010 og sé því ekki um neinar tafir á endurreikningi að ræða auk þess sem sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á neinn kostnað sem af meintum töfum hafi hlotist.

Beri því að hafna kröfum sóknaraðila um að varnaraðili beri allan kostnað af meintum tölum við endurreikning samningsins.

Varnaraðili telur kröfu sóknaraðila um rétt til að velja á milli verðtryggðra og óverðtryggðra vaxta að loknum endurreikningi með öllu órökstudda. Sóknaraðili geri ekki grein fyrir á hverju hann byggji umrædda kröfu né hvaða þýðingu hún hafi fyrir mál hans. Þá komi ekki fram við hvaða tímabil sóknaraðili miði, en samningstími sé nú liðinn og eftir standi vanskil sóknaraðila allt frá apríl 2011. Beri því að hafna umræddri kröfu. Þá sé það ítrekað að slíkri kröfu hafi aldrei verið beint að varnaraðila.

Varnaraðili ítrekar að bifreið sóknaraðila sé í vörslum sóknaraðila. Sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að hann hafi orðið fyrir tjóni af meintri vörslusviptingu né við hvaða tímabil hann miði. Í raun virðist sóknaraðili miða kröfugerð sína við að bifreiðin sé í vörslum varnaraðila sem sé ekki tilfellið. Beri því að hafna kröfum sóknaraðila.

Telur varnaraðili að krafa sóknaraðila um að varnaraðili beri allan kostnað sem á bilinn falli meðan hann sé í vörslum varnaraðila falli um sjálfa sig, enda bíllinn alls ekki í vörslum varnaraðila. Beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

Hvað kröfu sóknaraðila um að samningurinn verði reiknaður í samræmi við dóm Hæstaréttar í máli nr. 464/2012 vísar varnaraðili til umfjöllunar um lið 8) að framan og þeirrar staðreyndar að mál sóknaraðila uppfylli ekki þau skilyrði sem þurfi að vera fyrir hendi þannig að víkja megi frá meginreglum kröfuréttarins. Sóknaraðili hafi ennfremur ekki sýnt fram á það með neinum hætti að mál hans uppfylli þær kröfur. Beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

Varnaraðili telur í raun óþarfa að fjalla frekar um kröfu 9) enda falli sú krafa ekki undir umfjöllunarefni nefndarinnar. Sé því látið nægja að vísa til framangreindrar umfjöllunar um þann lið og ítrekuð sú krafa að öllum kröfum sóknaraðila verði vísað frá nefndinni eða hafnað.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að endurreikningi bílasamnings nr. X.

Samkvæmt 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er það skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar að fjármálafyrirtæki hafi hafnað kröfu viðskiptamanns eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því að viðskiptamaður lagði málið fyrir fjármálafyrirtæki.

Aðilar máls þessa gerðu með sér samkomulag í kjölfarið á kvörtun sóknaraðila til úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki, dags. 19. mars 2012. Skriflegt samkomulag hefur ekki verið lagt fram en í fram lögðum tölvupóstsamskiptum aðila kemur fram að það fólst í því að sóknaraðila var afhent bifreiðin gegn því að hann greiddi kr. 100.000 inn á meintar eftirstöðvar og lokauppgjör færi fram þegar niðurstaða samstarfsnefndar sem ynni samkvæmt undanþágu Samkeppniseftirlitsins nr. 4/2012 lægi fyrir. Sóknaraðili fékk í kjölfarið afhenta bifreiðina. Þann 14. október 2013 krafðist sóknaraðili þess að varnaraðili gengi þegar frá uppgjóri og afsali í samræmi við dómafordæmi Hæstaréttar. Þeirri kröfu hafnaði varnaraðili.

Aðilar hafa ekki gert nefndinni skýra grein fyrir því hvaða afstöðu þeir hafa til þess skilyrðis samkomulagsins að niðurstaða samstarfsnefndarinnar liggi fyrir. Samstarfsnefndin hefur látið af störfum og undanþáguheimildin til starfsemi hennar er runnin út, en svo fór ekki að hún léti uppi neinar skýrar leiðbeiningar um hvernig

skyldi endurreikna lán, enda komu ekki fram skýrar línur að öllu leyti frá dómstólum á starfstíma hennar.

Af gögnum málsins verður ekki ráðið að sóknaraðili hafi borið kröfur 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) aftur upp við varnaraðila eftir að framangreint samkomulag tókst með aðilum. Ekki er nægilegt að sóknaraðili hafi borið kröfur sínar upp við varnaraðila fyrir gerð umrædds samkomulags, enda lauk ágreiningi aðila um umræddar kröfur þá með gerð þess samkomulags. Í ljósi framangreinds verður ekki hjá því komist að vísa kröfum 1) til 7) frá nefndinni með vísan til 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Færa má rök fyrir því að í kröfum 8) og 9) felist að einhverju leyti krafa sóknaraðila sem hann bar upp við varnaraðila, dags. 14. október 2013, og varnaraðili hafnaði þann 15. október 2013.

Sóknaraðili 8) krefst þess að varnaraðila beri að endurreikna lánið í samræmi við dóm Hæstaréttar í máli nr. 464/2012, og 9) mótmælir því að dómur Hæstaréttar í máli nr. 50/2013 hafi nokkuð gildi í þessu máli og óskar eftir því að hann og samskiptamáti varnaraðila eftir samkomulagið verði tekinn með í umfjölluninni.

Sóknaraðili færir ekki önnur rök fyrir kröfu 8) en að varnaraðila beri að fara að dómi Hæstaréttar í máli nr. 464/2012 og fyrir kröfu 9) að varnaraðili virði ekki samkomulag aðila og beiti geðþóttaákvörðunum við afgreiðslu mála.

Í 6. gr. samþykktu nefndarinnar er fjallað um þau mál sem nefndin fjallar ekki um. Samkvæmt e-lið 6. gr. samþykktanna fjallar nefndin ekki um þau mál sem eru það óljós, illa upplýst eða kröfur aðila svo óskýrar að þau eru ekki tæk til úrskurðar.

Dómar Hæstaréttar í málum nr. 600/2011, 464/2012, 50/2013 og 337/2013 byggja á því að það sé meginregla í kröfurétti að kröfuhafi sem fengið hafi minna greitt en hann átti rétt til í lögskiptum aðila eigi kröfu á hendur skuldara um það sem vangreitt er. Í dómunum er byggt á því að frá meginreglunni séu undantekningar, m.a. um að fullnaðarkvittun kröfuhafa geti að vissum skilyrðum fullnægðum valdið því að kröfuhafi glati frekari kröfu, en tilkalli hans um viðbótargreiðslu af þeim sökum verði þó einungis hafnað við sérstakar aðstæður. Þá skiptir umfang viðbótarkröfu máli við matið á því hvort réttur til endurreiknings á grundvelli fullnaðarkvittana sé yfir höfuð fyrir hendi.

Af gögnum málsins verður ekki ráðið hvort sóknaraðili hafi undir höndum fullnaðarkvittanir fyrir greiðslum samkvæmt bílasamningi nr. X. Þá liggur ekki fyrir hvort önnur skilyrði sem kveðið er á um að uppfylla verði svo vikið verði frá framangreindri meginreglu, sbr. dóma Hæstaréttar í málum nr. 600/2011, 464/2012, 50/2013 og 337/2013 séu uppfyllt.

Í ljósi framangreinds er mál sóknaraðila, sbr. kröfur 8) og 9) svo óljóst og illa upplýst að ekki verður hjá því komist að vísa kröfunum frá úrskurðarnefndinni, með vísan til e-liðar 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Öllum kröfum sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er vísað frá.

Reykjavík, 10. janúar 2014.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Unnur Erla Jónsdóttir